

DIT WONDERLIJKE LEVEN

Goede week 2023

Er is zo'n mooi verhaal van een rabbijn die een verhaal wil vertellen over God, maar niet verder komt dan dat woord, 'God'. Dan is hij zo vervuld en verwonderd dat hij enkel nog kan stamelen. Soms heb ik dat, maar dan met 'leven'. We leven, wij allemaal, hier, nu, samen. Voor dit enkele kleine poosje in dit enorme universum, zijn wij hier nu. Die tijd van leven is ons gegeven. Eigenlijk is het haast hetzelfde. De Levende en leven hebben alles met elkaar te maken. Een 'ja', hartgrondig en zonder twijfel, een omarming van leven.

Pasen wijst tegelijk naar onze sterfelijkheid, van het Askruisje op Aswoensdag tot Goede Vrijdag. Zelfs de doop gaat door het water heen – dat water is van leven, maar ook herinnert aan de dood. Het Lukasevangelie bepaalt ons erbij:

'Waarom zoek je de levende onder de doden?'

'Wie zijn leven niet wil geven, gaat verloren.'

Wie de diepte van het leven wil kennen, kan kennelijk niet om de dood heen.

Verschillende keren hoorde ik over of van iemand die levensangst kwijtraakte na een ingrijpende gebeurtenis, zoals een ernstige ziekte. De dood was heel dichtbij geweest. Daarna was er iets veranderd. Het leven dat nu nog over was, was bonus. Er hoefde opeens een stuk minder. Het leven voelde lichter, simpeler. De nabijheid van de dood kan je dichterbij het leven brengen. De verhalen van Pasen brengen ons naar dat punt. Ga door het water heen en leef, zegt Exodus, leef een bevrijd leven, waar het lukt. Een leven dat de diepte niet uit de weg gaat.

Het is helemaal niet zo makkelijk om voluit 'ja' te zeggen tegen het leven. Er is zoveel wat ons afleidt en wegleidt van elkaar en van onszelf, van een leven met rust en vrolijkheid. Er is zoveel in onszelf wat ons opjaagt, onze innerlijke criticus klinkt soms zo luid. Het is niet zo makkelijk om voluit 'ja' te zeggen tegen het leven in een wereld die zo achteloos met levens om gaat. Waar sommige levens er kennelijk zo weinig toe doen.

Het Paasverhaal is een tegenverhaal.

Bij het 'ja' hoort een nee. Even diepgevoeld. Tegen de machten van dood, alles wat het leven gevangen houdt, wat levendigheid de kop indrukt. Het is een verhaal tegen de klippen op. De boodschap van de Romeinse bezetter met de straf van de kruisiging was: de Romeinse macht is absoluut. Jullie lichamen zijn in onze handen. Types zoals Jezus die een andere wereld voor zich zien – bevrijding, gerechtigheid – ruimen we uit de weg. Beter nog, die zetten we op een heuvel, zodat iedereen ziet hoe machteloos jullie zijn.

Nee, zeggen de volgelingen van Jezus, wij zijn niet machteloos. Wij nemen ons verhaal in eigen handen. Wij vertellen zelf verder. In het eerste licht van de Paasmorgen is het leven een groots wonder. Zo groot, dat het leidt tot angst, verwarring en ongelooft.

In datzelfde vroege licht is duidelijk dat het een slag in het gezicht van de Levende is hoe levens worden verkwist en wat leeft wordt geschonden op aarde. Dat God de Levende is, betekent niet dat mensen na de dood buiten Gods voorstellingswereld vallen. Juist de levens van mensen die worden onderdrukt, vermoord verminkt, die ongewenste lichamen staan in het Paasverhaal centraal.

Ook al laat de werkelijkheid zo vaak het tegendeel zien, dit is het verhaal dat ons terugroept. Ons aanzet om 'ja!' te zeggen tegen het leven en 'nee!' tegen de machten van onverschilligheid en geweld.

Ik las over de zogenaamde duikreflex. Het is automatische reactie van je lichaam, die wordt geactiveerd zodra je koud water in je gezicht krijgt. Schrik is je eerste reactie. En dan, na een seconde of 20, gebeurt er iets anders: je hartslag daalt, er gaat meer bloed naar je hart en naar je brein. Je kalmeert.

Dat is ongeveer dopen. Het is zeggen: je leeft, mensenkind! Dat je er bent is prachtig en genoeg, je bent geliefd. Wat er verder gebeurt, is bonus. Het is zeggen: gooi een plensje water op me, dat ik kan zijn. Onbekommerd en vrij. Bevrijd me, want dat heb ik nodig, telkens.

En wij als gemeenschap zeggen tegen de gedoopte: je hier sowieso thuis, laten we samen op gaan.

De doop heeft niks te betekenen, kun je evengoed zeggen. Het is enkel een ritueel. Het maakt niets uit voor hoe je je hier in de gemeenschap beweegt, of elders. En wat ook waar is: het heeft álles te betekenen. Het is een 'hier ben ik', een bevestiging. Ik wil niet toeschouwer zijn, ik wil leven. Voluit.

Pasen is opluchting en vrolijkheid die volgt op angst en verwarring. We vieren het leven. Of misschien nog meer: Pasen roept ons naar het leven terug. Om het voluit te leven, met diepte en echtheid. De nacht is lang geweest, het is morgen geworden. Wij zijn hier, nu. Dit is het leven dat ons is gegeven. De zon schijnt, de bloesem bloeit, nu is het tijd voor vrolijkheid.

Amen.

Janneke Stegeman

We lazen Exodus 14: 19-29 en Lucas 24: 1-12

Janneke Stegeman is bereikbaar via 'lt@dominicusamsterdam.nl' ('tav Janneke Stegeman')

III: detail Paaskaars 2023 - door F. Lobbrecht